

Naar een progressieve dual income tax

Inhoudstafel

1. Context	2
2. Een progressieve dual income tax: de krijtlijnen	6
2.1 Basisprincipes	6
2.2 Toepassingsgebied.....	6
2.3 Verdeling van de schijven	7
2.4 Inning van de belasting.....	10
2.5 Bijkomende elementen	11
3. Berekening van de inkomsten.....	12
3.1 Meeropbrengsten roerende voorheffing	12
3.2 Bredere belastbare basis	12
3.2.1 Meerwaarde uit aandelen en beleggingsfondsen	12
3.2.2 Reële huurinkomsten	16
3.3 Synthese.....	17
4. Besteding van de inkomsten	18
4.1 Verbreding van de inkomensschijf van 40 %.....	18
4.2 Verhoging van de belastingvrije som	19
4.3 Buffer tegenvallende opbrengsten.....	19
4.4 Timing uitgavenzijde.....	20
5. Synthese	22

1. Context¹

Het Belgisch fiscaal systeem dient dringend aangepast te worden, op een manier dat het systeem efficiënter en rechtvaardiger wordt. Dit wordt ook erkend door verschillende toongevende instellingen. In september 2021 bracht het IMF een speciaal rapport over België uit met een focus op belastingen, in het kader van de “Article IV Consultation”, en daarin stelt men het volgende:

« L'introduction d'un impôt sur les plus-values doit être considérée comme une priorité pour lutter contre la non-neutralité et afin de réduire les opportunités d'arbitrage fiscal. Plus généralement, dans le cadre de la réforme de l'impôt sur le revenu, l'application du « modèle nordique » de double imposition des revenus pourrait être envisagée. Ce modèle combine un taux d'imposition forfaitaire relativement bas appliqué à toutes les formes de revenus du capital avec une imposition progressive appliquée à toutes les formes de revenus issus du travail. Bien appliqué, ce double système d'imposition du revenu permet de rétablir l'équité horizontale et d'éliminer les distorsions. Par exemple, imposer de la même manière les revenus d'entreprise et les revenus salariaux ferait disparaître les différences de charges fiscales moyennes entre l'entrepreneuriat et l'emploi salarié, éliminant ainsi les opportunités de planification fiscale. »

In 2022 kwam er nog een duidelijkere aanbeveling naar voren: in de tweejaarlijkse economic survey over België werd er specifiek een aanbeveling opgenomen over een gewenste fiscale hervorming die wel heel nauw aansluit bij het voorstel dat we als ACLVB in 2017 hebben gelanceerd en verder in deze nota een derde update krijgt:

“A dual progressive taxation system, which adds a slightly progressive taxation applied to all forms of capital income (different tax rate schedule than that the existing one applied to the labour income) and a capital gains tax should be considered, as part of the broad tax reform.”

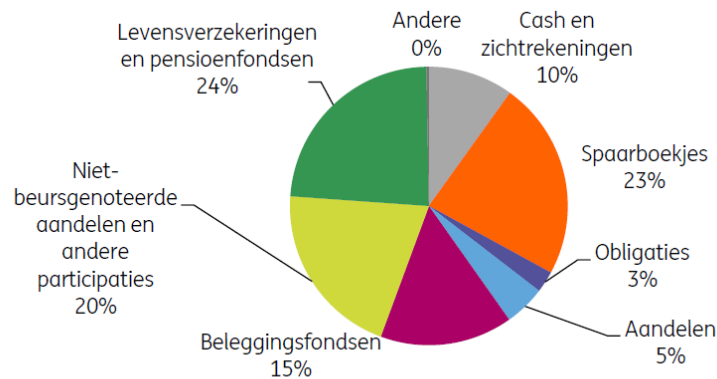
Ook los van de internationale aanbevelingen is het duidelijk dat de tijd rijp is voor de invoering van een sterker, duidelijker en transparanter systeem van vermogensfiscaliteit waarbij geen onrechtmatige vrijstellingen meer worden verleend. Vandaag zien we dat het merendeel van financiële activa zoals aandelen geconcentreerd zit bij een beperkt deel van de bevolking. Uit enquêtegegevens van de HFCS III uit 2017 blijkt dat slechts 9,8 % van de Belgische huishoudens beursgenoteerde aandelen bezitten.² Dat is bovendien een daling ten opzichte van 2014 (11 %) en 2010 (14,7 %). Daarnaast is ook het aandeel huishoudens dat beleggingsfondsen bezit met 21,3 % beperkt. Het iets grotere aandeel ten opzichte van 2014 (21 %) en 2010 (17,6 %) compenseert het kleinere aandeel huishoudens dat aandelen bezit niet. Het aandeel van de huishoudens dat aandelen van een niet-beursgenoteerde onderneming bezit zonder dat het gaat om klassieke zelfstandigen is met 1,4 % overigens nog veel kleiner dan bij de beursgenoteerde aandelen.

Uit bovenstaande cijfers blijkt dus dat slechts een beperkt deel van de bevolking financiële activa zoals aandelen en beleggingsfondsen in hun bezit heeft. Dit zegt echter niets over de totale waarde van de portefeuille van deze financiële activa in het bezit van de Belgen. Uit gegevens van de Nationale Bank blijkt dat de Belgische particulieren in het eerste kwartaal van 2022 een gezamenlijk financieel vermogen van 1.502,926 miljard euro hadden, ofwel bijna 300 % van het Belgische BBP. Het grootste

¹ Nationale Bank van België, [Eerste resultaten van de derde golf van de enquête naar de financiën en de consumptie van gezinnen in België](#), 2020; Nationale Bank van België, [Financiële activa en verplichtingen van particulieren en niet-financiële vennootschappen](#), geconsulteerd in september 2021.

² De Household Finance and Consumption Survey (HFCS) is een enquête die driejaarlijks wordt uitgevoerd bij 10.000 Belgische gezinnen en peilt naar de inkomsten, consumptie en het vermogen van de Belgen. De enquête wordt in elk EU-land uitgevoerd door de nationale centrale bank en wordt in dat kader gecoördineerd door de Europese Centrale Bank.

deel van dit vermogen heeft eigenlijk betrekking op producten die worden aangehouden door een beperkt deel van de bevolking. Amper 33 % gaat om geld dat op spaar- en zichtrekeningen staat, terwijl de verschillende soorten aandelen en beleggingsfondsen (= beveks) samen goed zijn voor 40 % van alle financiële activa. Onderstaande grafiek van ING geeft de verdeling van het financieel vermogen weer:³

Verdeling van het bruto financieel vermogen van de Belgen naar activaklasse

Bron: Financiële rekeningen van België, NBB. Berekeningen ING.

Bron: ING

Uit de gegevens van de HFCS III uit 2017 blijkt dat de 20 % rijkste Belgen samen 60 % van het totale vermogen bezitten. Hierbij dienen echter twee belangrijke nuances gemaakt te worden die erop wijzen dat de verdeling van de (financiële) vermogens eigenlijk nog beduidend schever zijn:

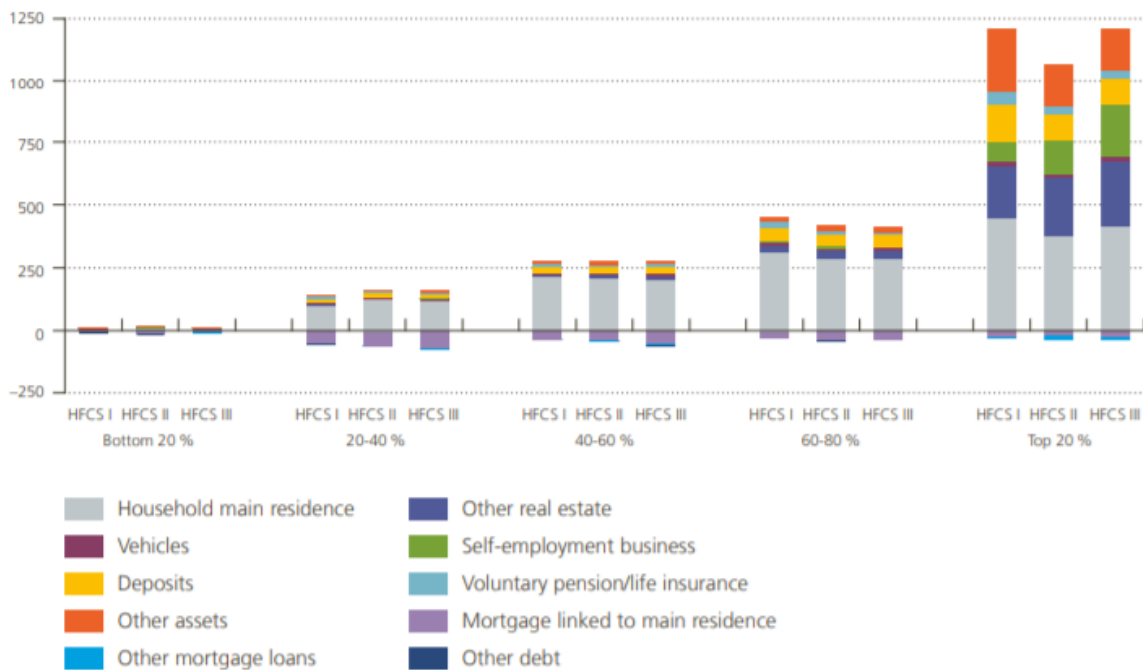
- Het betreft een enquête, waarbij vermogende personen de neiging hebben om niet hun volledige vermogen aan te geven en ook de allerrijkste Belgen niet bereikt kunnen worden.
- Het betreft hier cijfers over de verdeling van het totale vermogen, inclusief de eigen woning. Wanneer de eigen woning (grijze balk in onderstaande grafiek) buiten beschouwing wordt gelaten, blijkt nagenoeg het volledige financiële vermogen en ander vastgoed dan de eigen woning geconcentreerd te zitten bij de 20 % rijkste Belgen:

³ ING, [Focus Vermogen](#), 2021.

Chart 9

Average portfolio by net wealth quintile

(in € thousands (2017 equivalent), unconditional means)

Source: NBB (HFCS).

Note: Values in euros for 2010 and 2014 are adjusted for inflation relative to 2017.

In het kader van de zoektocht naar een rechtvaardiger en efficiënter fiscaal systeem krijgt een bepaald idee meer en meer aanhang onder economen en politici: de dual income tax. Zoals eerder al vermeld werd is ook het IMF voorstander van de invoering van een soortgelijk systeem in België. Het basisprincipe van een dergelijk belastingsysteem is dat er in de fiscaliteit slechts één onderscheid wordt gemaakt, namelijk tussen inkomens uit arbeid en inkomens uit vermogen. Arbeid wordt belast aan de progressieve tarieven zoals dat vandaag al het geval is, inkomens uit vermogen worden aan éénzelfde tarief belast, zonder allerhande uitzonderingsregimes en verschillende tarieven (in Noorwegen is het basistarief bijvoorbeeld 27 %). Op die manier zouden ook meerwaarden uit aandelen en reële huurinkomsten degelijk belast worden, in tegenstelling tot vandaag.

Het grote voordeel van een dergelijke taks is dat het systeem eenvoudig en vanuit economisch oogpunt ook neutraal is. Er worden immers geen bepaalde vormen van vermogens of investeringen fiscaal bevoordeeld t.o.v. andere. Verder is men ook zeker dat alle vormen van inkomens uit vermogen correct belast worden. Het grote nadeel is dat er geen enkele vorm van progressiviteit verwerkt zit in het vermogensluik. Iemand die 2.000 euro inkomsten uit vermogen haalt zou even zwaar belast worden als iemand die 20.000 euro inkomsten haalt. Daarom stellen wij een alternatief voorstel voor, namelijk een progressieve dual income tax. Dit voorstel werd in 2022 ook expliciet weerhouden door

de OESO in hun toonaangevend rapport met aanbevelingen aan België, hoewel de ACLVB de enige organisatie is die de invoering van een dergelijk systeem al eerder had bepleit.⁴

Met onze progressieve dual income taks, die verder in de nota uitgebreid wordt toegelicht, wordt een dubbele doelstelling voorop gesteld:

- 1) De Belgische fiscaliteit rechtvaardiger maken
- 2) De lasten op arbeid langs werknemerszijde verlagen

In de onderstaande hoofdstukken wordt meer toelichting gegeven bij de krijtlijnen van het voorstel, dat voor het eerst werd gelanceerd door de ACLVB in 2017. Op dat moment had men recent beslist om een tax shift in te voeren die eigenlijk een tax cut was en een gat in de begroting van bijna 5 miljard euro had nagelaten. Daarnaast werd de beleidsperiode van de toenmalige regering Michel gekenmerkt door strenge besparingen en een beleid van loonmatiging, waardoor een grondige fiscale hervorming die de koopkracht van werknemers en sociaal verzekerden verhoogt door de belastingdruk op arbeid verder te verlagen, welgekomen was.

Vandaag situeren we ons in een tweede crisis op korte tijd: na de coronacrisis kwam er de energie- en inflatiecrisis. Door deze twee opeenvolgende crisissen zijn bepaalde problemen en uitdagingen waar de Belgische economie en arbeidsmarkt mee kampen, duidelijker naar voren gekomen. In het bijzonder op de arbeidsmarkt is er nog een lange weg te gaan, terwijl de koopkracht die al een decennium niet meer is toegenomen en meer dan ooit onder zware druk staat door de hoge inflatie. Een fiscale hervorming die ervoor zorgt dat werknemers netto meer overhouden, kan ervoor zorgen dat meer personen een financiële incentive krijgen om aan het werk te gaan, terwijl een toename van de koopkracht voor een broodnodige blijvende stimulans van de binnenlandse consumptie kan zorgen. Dit moet bijdragen aan een duurzaam economisch herstel.

Ondertussen is er ook een nieuwe regering aan de macht, die bij haar aantreden in 2020 de doelstelling voorop heeft gesteld om werk te maken van een grondige fiscale hervorming die de lasten op arbeid moet reduceren. Aangezien er vooralsnog geen beslissing is genomen, willen wij met deze herziening van ons origineel voorstel een constructieve bijdrage leveren aan het overlegproces binnen de regering.

Ten slotte is het ook belangrijk om te vermelden dat dit voorstel volledig budgetneutraal zou zijn én bovendien de sociale zekerheid volledig vrijwaart. Er wordt immers niet geraakt aan de socialezekerheidsbijdragen, noch bij de inkomstzijde, noch bij de uitgavenzijde. Op die manier is de vrijwaring van de financiering van de sociale zekerheid een positief neveneffect van de progressieve dual income tax. Om ons tot slot in te dekken tegen eventuele tegenvallende opbrengsten, zal er op kruissnelheid ook een structurele buffer van 200 miljoen euro worden voorzien. Dit is een belangrijk gegeven om mee te nemen, aangezien de sociale zekerheid vandaag meer dan ooit zijn waarde heeft getoond en een verdere aanslag op de financiering ervan voor de ACLVB uit den boze is.

⁴ OESO, [OECD Economic Surveys: Belgium 2022](#), 2022.

2. Een progressieve dual income tax: de krijtlijnen

2.1 Basisprincipes

Ons voorstel herneemt het basisprincipe van de klassieke dual income tax en voegt daar nog één ander basisprincipe aan toe:

- 1) Klassiek basisprincipe: inkomens uit arbeid en inkomens uit vermogen afzonderlijk belasten, met één systeem voor die uit arbeid en één systeem voor die uit vermogen.
- 2) Bijkomend basisprincipe: ook bij de inkomens uit vermogen worden progressieve tarieven gehanteerd, maar minder hoge en uiteenlopende dan bij arbeid. Op die manier worden inkomsten uit arbeid en vermogen volgens hetzelfde principe, maar niet samen belast.

De progressieve dual income tax zou vier doelstellingen vervullen waar in het actuele fiscaal kader niet aan voldaan wordt:

- 1) Alle vormen van inkomens uit vermogen worden belast, dus ook inkomsten die vandaag onterecht niet of te weinig worden belast, zoals meerwaarden uit aandelen en reële huurinkomsten.
- 2) De vermogensfiscaliteit wordt vanuit economisch oogpunt neutraal, aangezien alle vormen van inkomens op eenzelfde manier belast worden, waardoor investeerders zich niet meer zullen laten leiden door fiscale motieven.
- 3) Het systeem is eenvoudig, duidelijk en transparant. Dit zorgt voor minder kosten om de belastingen te innen, draagt bij tot de financiële en economische stabiliteit en komt de fiscale rechtszekerheid ten goede.
- 4) De verbreding van de belastbare basis, gecombineerd met eenvormige tarieven op inkomsten uit vermogen, zal leiden tot een stijging van de fiscale opbrengst zonder kapitaalvlucht te veroorzaken of een rem te zetten op de economische groei.

2.2 Toepassingsgebied

De bedoeling is om via het luik inkomens uit vermogen meerinkomsten te genereren en deze vervolgens te gebruiken om te sleutelen aan de belastingschijven in de actuele personenbelasting, opdat het Belgische fiscaal systeem evenwichtiger wordt en de belastingdruk op arbeid verlaagt.

Wat het luik vermogens betreft moet eerst bepaald worden welke vormen van inkomens uit vermogen worden geïntegreerd in de belasting. Het basisprincipe kan dan wel zijn dat alle inkomsten worden geïntegreerd, vanuit economisch of sociaal oogpunt kan men de keuze maken om toch nog een uitzondering op te nemen. Worden opgenomen in het vermogensluik:

- Alles wat vandaag reeds onder de roerende voorheffing (30 % en lagere tarieven) valt: dividenden, inkomsten uit obligaties, inkomsten uit kasbons, ...
- De inkomsten uit royalty's en patenten
- Meerwaarden op de verkoop van aandelen, aandelenfondsen en obligatiefondsen⁵
- Reële huurinkomsten⁶

⁵ Vandaag betaalt men enkel roerende voorheffing op het vastrentende gedeelte van beleggingsfondsen, dus het deel van het fonds dat belegd wordt in obligaties, op voorwaarde dat een fonds uit minstens 10 % vastrentende activa bestaat. Meerwaarde op het deel dat belegd werd in aandelen is tot op vandaag vrijgesteld van belasting.

⁶ Bij de reële huurinkomsten zouden (duurzame) investeringen in de woning kunnen afgetrokken worden van de belastbare huurinkomsten. Dit moet verhuurders ertoe aanzetten om woningen energiezuiniger en veiliger te maken. Tevens dalen hierdoor de lasten voor de verhuurder, en zal de huurder minder energiekosten moeten dragen. Dit alles moet er, in

- Derivaten

Om het systeem niet onnodig complex te maken en ervoor te zorgen dat het op korte termijn uitvoerbaar is, worden enkel financiële activa belast. Er worden dan ook geen nieuwe vormen van meerwaardebelasting op de verkoop van huizen, antiek of andere materiële activa ingevoerd, hoewel de beperkte bestaande vormen wel zouden blijven bestaan.

Ten slotte worden ook pensioenfondsen vrijgesteld van belasting. Gezien de verschillende pensioenmaatregelen die werden getroffen en de toenemende financiële noden voor oudere personen, is sparen via de tweede en derde pijler voor veel mensen een noodzakelijke aanvulling op hun wettelijk pensioen. Daarom wordt ervoor geopteerd om dit niet te belasten.

Hoewel er in hoofdstuk 2.4 dieper wordt ingegaan op de inning, dient hier al vermeld te worden dat er aanvankelijk voor wordt geopteerd om alle fondsen aan de buitenkant te belasten. Dit impliceert dat er enkel een belasting dient betaald te worden op de meerwaarde die wordt gegenereerd bij de verkoop van het fonds. Wanneer echter zou blijken dat er veel verschuivingen plaatsvinden richting de levensverzekeringen (tak 21 en 23), behouden we de mogelijkheid om een doorkijkbelasting in te voeren die steeds direct de gerealiseerde meerwaarden en geïnde coupons binnen de beleggingsproducten belast aan progressieve tarieven.

2.3 Verdeling van de schijven uit vermogen

Er wordt geopteerd voor vier schijven, waarbij het tarief hoger wordt naarmate het niveau van inkomsten uit vermogen toeneemt. Er is echter ook een lagere schijf dan het huidige tarief van 30 %:

25 % - 30 % - 35 % - 40 %

Hierbij gelden twee uitzonderingen:

- Voor intrestinkomsten uit spaarboekjes blijft het tarief van 15 % gelden, opdat de gewone spaarder niet wordt getroffen wanneer de rente op termijn toeneemt. Dit uitzonderingstarief zou de vorm aannemen van een afzonderlijk belastbaar element in de personenbelasting dat niet in rekening wordt gebracht bij het invullen van de schijven. Bijgevolg zouden intrestinkomsten uit spaarboekjes buiten het vermogensluik van de progressieve dual income tax vallen. De vrijgestelde inkomsten van intresten op spaarboekjes zouden eveneens behouden blijven, maar dit systeem wordt wel uitgebreid naar andere producten, zoals verder wordt toegelicht.
- Voor meerwaarden op de verkoop van aandelen van kleine ondernemingen geldt eveneens een apart tarief van 15 %. De bedoeling hiervan is het lokale ondernemerschap niet teveel te belasten en kleinere zelfstandigen de kans te geven om hun eigen onderneming aan relatief gunstige voorwaarden te verkopen. Bovendien zijn kleine ondernemingen normaal gezien niet genoteerd op de beurs, waardoor er ook nauwelijks speculatie plaatsvindt met deze aandelen.⁷

In de vorige versie werden de schijven als volgt verdeeld:

combinatie met de algemene vrijstelling van 980 euro die verder wordt toegelicht, voor zorgen dat de hogere lasten niet integraal worden doorgerekend in de huurprijzen. Deze maatregel zou wel in coördinatie met de regio's dienen geïmplementeerd te worden.

⁷ Kleine ondernemingen zijn ondernemingen die niet meer dan één van de volgende criteria overschrijden: jaaromzet 9 miljoen euro, balanstotaal 4,5 miljoen euro en jaargemiddeld personeelsbestand 50 werknemers.

Schijf 25 %: schijf 0-15 % van de totale pot inkomsten uit vermogen

Schijf 30 %: schijf 15-55 % van de totale pot inkomsten uit vermogen

Schijf 35 %: schijf 55-70 % van de totale pot inkomsten uit vermogen

Schijf 40 %: schijf 70-100 % van de totale pot inkomsten uit vermogen

De redenering was als volgt: *“43 à 44 % van het nettovermogen van de Belgen is in handen van de 10 % rijksten. Daarbij is 30 à 31 % van het vermogen in handen van de 5 % rijksten. Ervan uitgaande dat bij inkomsten uit vermogen de verhouding minstens even scheef is (aangezien vastgoed hierbij minder doorweegt zal die zelfs nog schever zijn), impliceert dit dat ± 30 % van de inkomsten aan een tarief van 40 % moet belast worden en ± 15 % (44 % - 30 %) aan een tarief van 35 %. Op die manier worden enkel de 45 % bovenste inkomsten uit vermogens aan een hoger tarief van vandaag belast, hierbij worden enkel de 10 % rijkste Belgen getroffen, die bovendien voor hun eerste schijven nog van een lager tarief genieten. De iets minder bedeelden kunnen genieten van een lager tarief van 25 %, terwijl de grootste schijf die van 30 % is, het huidige tarief in de roerende voorheffing.”*

Hierbij werd vertrokken van de totale netto vermogensverdeling, inclusief vastgoed. Aangezien in onze fiscale hervorming enkel het financieel vermogen wordt belast, is het eigenlijk relevanter om enkel naar de verdeling van de financiële vermogens te kijken. Op basis van de gegevens in onderstaande toelichting, kan afgeleid worden dat de vermogensverdeling van het gewogen aandeel van zicht- en spaarrekeningen, aandelen, beleggingsfondsen en obligaties het volgende bedraagt: 63,65 % is in het bezit van de 10 % rijksten, 51,41 % in het bezit van de 5 % rijksten.

Onderstaande tabel geeft de netto vermogensverdeling van de verschillende vermogenscomponenten weer, waarbij in het bijzonder zicht- en spaarrekeningen, gemeenschappelijke beleggingsfondsen, obligaties en beursgenoteerde aandelen van belang zijn voor deze fiscale hervorming. Materiële activa, pensioenfondsen en levensverzekeringen worden immers buiten beschouwing gelaten.

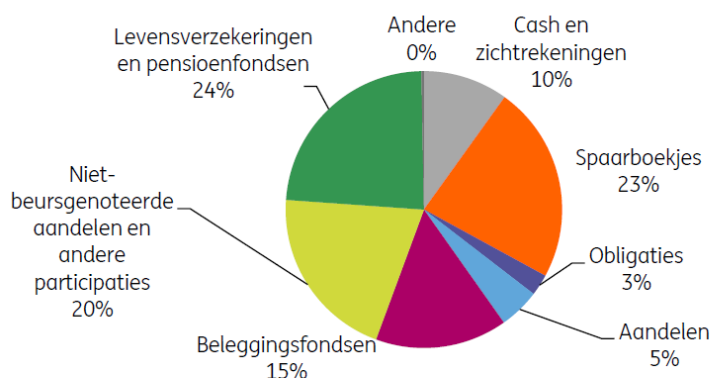
Tabel 3. Aandeel in vermogenscomponenten (in %) – naar netto vermogensverdeling.

		Onderste 50%	Volgende 40%	Top 10%	Top 5%	Top 1%
Netto vermogen	2010	10,1	45,8	44,0	31,3	12,2
	2014	11,5	46,1	42,6	29,8	12,1
Eigen woning	2010	18,7	56,8	24,4	14,3	4,2
	2014	22,9	56,1	20,9	12,0	3,8
Ander vastgoed	2010	5,0	29,7	65,5	46,6	15,6
	2014	3,5	29,6	66,5	49,8	19,8
Voertuigen	2010	27,2	49,5	23,3	15,3	4,6
	2014	26,9	51,3	21,8	13,4	5,1
Waardevolle voorwerpen	2010	13,2	42,1	44,8	33,8	8,7
	2014	9,8	29,8	60,4	45,9	28,9
Vermogen uit zelfstandige beroepsactiviteit	2010	1,7	14,7	83,7	71,0	25,0
	2014	2,8	12,4	85,1	77,6	53,2
Zicht- en spaarrekeningen	2010	10,7	43,8	45,6	33,8	17,6
	2014	15,6	52,3	32,1	19,5	4,2
Gemeenschappelijke beleggingsfondsen	2010	3,8	36,2	59,8	45,9	16,1
	2014	2,2	31,5	66,9	44,6	12,5
Obligaties	2010	0,7	13,1	86,3	75,7	29,2
	2014	11,1	31,9	56,7	37,7	7,1
Beursgenoteerde aandelen	2010	1,0	14,2	84,8	72,8	51,4
	2014	5,1	16,9	78,1	68,5	31,9
Aanvullende pensioenspaar- fondsen en levensverzekeringen	2010	18,4	53,1	28,4	14,6	5,7
	2014	20,1	53,8	26,1	16,7	3,2
Andere financiële vermogens	2010	4,2	30,5	65,3	49,7	15,6
	2014	7,4	19,5	73,0	35,7	6,2
Hypothecaire schulden	2010	49,2	40,9	9,9	7,0	0,9
	2014	52,1	37,9	10,3	6,2	3,8
Niet-hypothecaire schulden	2010	62,8	32,8	4,4	1,9	0,4
	2014	47,3	42,4	10,5	6,1	3,6

Bron: eigen berekeningen op basis van HFCS.

Bron: Kuypers & Marx (2017)

Op basis van de verdeling van het financieel vermogen, kan het gewicht van de vermogenscomponenten die onder de progressieve dual income tax vallen in het totale financieel vermogen afgeleid worden. Deze vermogenscomponenten zijn samen goed voor 76 % van het financieel vermogen:

Verdeling van het bruto financieel vermogen van de Belgen naar activaklasse

Bron: Financiële rekeningen van België, NBB. Berekeningen ING.

Wanneer de betrokken vermogenscomponenten op 100 worden geplaatst en dit gewicht wordt toegepast op de twee relevante vermogenscategorieën (10 % en 5 % rijkste), geeft dit het volgende aandeel in het door ons geïdentificeerde relevante financieel vermogen:

	10 % rijkste	5 % rijkste
Zicht- en spaarrekeningen	$32,1 \% \times 43,42 \% = 13,94$	$19,5 \% \times 43,42 \% = 8,47$
Beveks	$66,9 \% \times 19,74 \% = 13,38$	$44,6 \% \times 19,74 \% = 8,80$
Obligaties	$56,7 \% \times 3,95 \% = 2,24$	$37,7 \% \times 3,95 \% = 1,49$
Aandelen	$78,1 \% \times 32,89 \% = 25,69$	$68,5 \% \times 32,89 \% = 22,53$
Totaal aandeel	55,25 %	41,29 %

Bron: eigen berekening op basis van NBB, ING & Kuypers & Marx

Op basis van bovenstaande berekening van de verdeling van het voor deze fiscale hervorming relevante financieel vermogen, bezitten de 10 % rijkste Belgen 55,25 % van dat vermogen en de 5 % rijkste 41,29 %. In dat opzicht kan er geopteerd worden voor een verdeling van de schijven die vertrekt vanuit het voorzichtige uitgangspunt dat de 10 % rijkste Belgen 55 % van het financieel vermogen bezitten en de 5 % rijkste 40 % van het financieel vermogen. Op basis daarvan worden de schijven als volgt herverdeeld:

Schijf 25 %: schijf 0-15 % van de totale pot inkomsten uit vermogen

Schijf 30 %: schijf 15-45 % van de totale pot inkomsten uit vermogen

Schijf 35 %: schijf 45-60 % van de totale pot inkomsten uit vermogen

Schijf 40 %: schijf 60-100 % van de totale pot inkomsten uit vermogen

Dit is uiteraard wel een macro-benadering, terwijl belastingschijven individueel van toepassing zijn. Daarom kunnen de grensbedragen zonder een dry run onmogelijk vastgelegd worden.

Er wordt ook voor geopteerd om een algemene vrijstelling op een eerste schijf inkomsten uit vermogens van 980 euro in te voeren, analoog aan de vrijstelling op inkomsten uit spaarboekjes in 2022. Op die manier zou het Belgische fiscaal systeem vanuit economisch oogpunt neutraler worden,

en worden potentiële negatieve effecten op bijvoorbeeld de huurprijzen vermeden. Volgens gegevens van de FOD Economie waren er in 2019 1.018.167 belastingplichtigen die inkomsten uit onroerende goederen hebben gegenereerd en 187.061 inkomsten uit roerende goederen en kapitalen. Hoewel deze wellicht in grote mate zullen overlappen, wordt de kostprijs toch berekend op een totaal van 1.205.228 personen. Hieruit blijkt dat de algemene vrijstelling 295,28 miljoen euro zou afkomen van de verwachte opbrengsten van de maatregel.

Berekeningsmethode: 1.205.228 betrokken personen x 980 euro x 25 %. Aangezien het om een algemene vrijstelling voor alle inkomsten uit vermogen en alle personen zou gaan, zal de eerste schijf van 25 % pas beginnen lopen vanaf 981 euro.

Het is wel mogelijk dat de kostprijs in de praktijk iets lager zal zijn, aangezien de vrijstelling op de eerste 980 euro inkomsten uit spaarboekjes zou geïntegreerd worden in deze algemene vrijstelling. Daarnaast zal niet elke betrokkene uit de berekening aan een bedrag van 980 euro komen. Ten slotte bestaat er vandaag ook een vrijstelling van belasting voor inkomsten uit dividenden, ten belope van maximaal 800 euro aan inkomsten uit dividenden. Deze aparte vrijstelling vervalt in ons voorstel, aangezien de algemene vrijstelling van 980 euro gunstiger is. In functie van het streven naar budgetneutraliteit en bijhorende voorzichtigheid voor wat betreft de verwachte inkomsten en kosten, wordt er geen rekening gehouden met deze elementen bij de berekening van de inkomsten en wordt de kostprijs van de algemene vrijstelling bijgevolg bewust wat overschat.

Concreet zouden de schijven vastgelegd worden aan de hand van een “dry run” van twee jaar. Een dry run is een testperiode waarin een bepaalde maatregel wordt voorbereid. Tijdens deze testperiode kan geanalyseerd worden wat de mogelijkheden zijn en waar er zich eventuele problemen kunnen manifesteren. Deze testperiode heeft als doel om de betrokken maatregel bij invoering zo correct mogelijk te kunnen implementeren. Tijdens deze dry run zouden de mensen verplicht worden om alle inkomsten uit vermogens aan te geven in hun personenbelasting. Op basis hiervan zouden de grensbedragen van de verschillende tarieven worden vastgelegd. Gedurende deze twee jaar zouden er dus nog geen bijkomende belastinginkomsten gegenereerd worden. Om te vermijden dat mensen deze aangifte niet uitvoeren, kan er gewerkt worden met een boetesysteem.

Het systeem van een dry run moet ervoor zorgen dat de grensbedragen zo correct mogelijk worden vastgelegd, opdat de gewenste graad van progressiviteit zo dicht mogelijk wordt benaderd. Daarnaast draagt dit ook bij aan de voorspelbaarheid, aangezien mensen op die manier nog twee jaar de tijd hebben om zich voor te bereiden op het nieuwe fiscaal systeem.

Opmerking: we zijn ons bewust van het feit dat de Laffercurve een rol kan spelen wanneer nieuwe en hogere belastingtarieven worden ingevoerd. Toch is het onze overtuiging dat dit zich bij de invoering van een progressieve dual income tax veel minder of zelfs niet zal voordoen, aangezien alle vormen van vermogens op dezelfde manier én samen worden belast, zodat er nauwelijks ontwijkingsmogelijkheden zijn naar andere financiële activa. Indien een onderneming bijvoorbeeld minder dividenden zou uitkeren ten gevolge van een hogere roerende voorheffing en in functie van het vergroten van de waarde van het aandeel van de onderneming in kwestie, zal hier een hogere meerwaardebelasting op verschuldigd zijn wanneer het aandeel in waarde stijgt en in een latere fase verkocht wordt.

2.4 Inning van de belasting

We zouden opteren voor het introduceren van een stelsel van ‘bedrijfsvoorheffing-achtige’ heffingen voor vermogen. Het is bij voorkeur een verrekenbare vordering in plaats van een bevrijdende voorheffing. Hierbij moet een vast tarief van 30 % worden doorgestort aan de schatkist, waarna op het

einde van de rit berekend wordt in welke schijven de belastingplichtige terecht komt en dus hoeveel de persoon in kwestie terugkrijgt of dient bij te betalen.

2.5 Bijkomende elementen

- **Minwaarden** bij verkoop van aandelen kunnen afgetrokken worden, zij het enkel van gerealiseerde meerwaarden op aandelen in hetzelfde aanslagjaar. Er mag niet afgetrokken worden van andere inkomsten uit vermogen, en ook niet van inkomsten uit arbeid.
- **Vennootschappen**: hoewel het voor particulieren veelal niet interessant zou zijn om hun vermogens onder te brengen in een vennootschap, aangezien er dan vennootschapsbelasting zou betaald moeten worden op alle vormen van inkomsten die onder het toepassingsgebied van het vermogensluik vallen en men vervolgens ook nog belast wordt op dividenden wanneer men kapitaal uit de vennootschap haalt, wensen wij dat er toch maatregelen worden getroffen om het oneigenlijk gebruik van vennootschappen tegen te gaan. Het basisartikel waarin staat dat kosten maar fiscaal aftrekbaar zijn als ze gemaakt worden om belastbare inkomsten te verkrijgen, blijft van toepassing (art 49 WIB92). Een verband tussen de kosten en de activiteit van de vennootschap zou opnieuw een noodzakelijke voorwaarde moeten zijn voor de aftrek van de kosten. Kosten zouden maar aftrekbaar mogen zijn als zij passen in het winstoogmerk van de vennootschap en niet aftrekbaar als de verrichting uitsluitend de persoonlijke belangen van de zaakvoerder dient. Ook de zogenaamde bezoldigingstheorie als plan B – een gratis ter beschikking gesteld buitenverblijf als onderdeel van de vergoeding van de zaakvoerder, in ruil voor werkelijke prestaties voor de vennootschap – zou aan banden moeten worden gelegd. Nu reeds wordt het oneigenlijk gebruik van vennootschappen al voor een stuk ontmoedigd. De minimale bezoldiging die aan minstens 1 bedrijfsleider-natuurlijk persoon moet worden uitgekeerd om in aanmerking te komen voor het verlaagd KMO-tarief (20 % vanaf 2018 op de 1ste schijf van € 100.000), wordt verhoogd van € 36.000 naar € 45.000. De bezoldiging moet minimum gelijk zijn aan het belastbaar inkomen van de vennootschap als de bezoldiging kleiner is dan € 45.000. Als de bezoldiging lager is dan € 45.000 of het belastbaar resultaat van de vennootschap, wordt een bijzondere aanslag van 10 % voorzien op het te weinig uitgekeerde bedrag van de bezoldiging.
- **Historische meerwaarden** zouden niet belast worden. Dit is het meest eerlijke systeem en vermijdt ook grote administratieve lasten. Aangezien het de bedoeling zou zijn om eerst een dry run van twee jaar toe te passen, zou er wel voor geopteerd worden om als startpunt het begin van de dry run (bij voorkeur 1 januari 2022) te nemen, zodat er wel al twee voorgaande jaren zouden meetellen bij de eigenlijke implementatie op 1 januari 2024.
- **Opcentiemen**: de gemeenten mogen een aanvullende belasting vestigen op de personenbelasting. Deze belasting wordt berekend door een percentage toe te passen op de basispersonenbelasting. Er dient een mechanisme ingebouwd te worden zodat de gemeenten via de heffing van de gemeentelijke opcentiemen niet de dupe zijn van bepaalde fiscale beslissingen (o.a. bepaalde elementen uit de belastbare basis halen zoals huurinkomsten die in ons voorstel verhuizen naar luik II vermogen).

3. Berekening van de inkomsten

Startbemerking: in België hebben stakeholders slechts in heel beperkte mate toegang tot cijfermateriaal, wat het moeilijk maakt om op een constructieve manier alternatieve beleidsvoorstellen te formuleren. Het ontbreken van betrouwbare gegevens over de belastinginkomsten in België maakt het moeilijk om op een wetenschappelijk correcte manier bepaalde voorstellen te becijferen. Wij wensen dan ook te benadrukken dat bepaalde onderstaande berekeningen gebaseerd zijn op het maken van logische verbanden op basis van cijfers die wel beschikbaar zijn.

De ACLVB vraagt dan ook meer transparantie vanwege de overheden op verschillende beleidsniveaus, opdat belangengroepen, academici, politieke partijen en andere belanghebbende actoren op een meer gefundeerde manier alternatieve beleidsvoorstellen kunnen formuleren. De overheid heeft toegang tot enorm veel gegevens, maar deze worden veelal niet publiek ter beschikking gesteld. Nochtans illustreren toepassingen zoals tax-on-web waar het merendeel van de fiscale gegevens reeds automatisch ingevuld zijn, dat men vrij eenvoudig individuele gegevens zou kunnen samenvoegen tot macro-economische cijfers die publiek gemaakt kunnen worden.

België scoort in Europees perspectief heel zwak op vlak van open data. België bevindt zich op de Digital Economy and Society Index pas op de 21ste plaats van de EU, met een percentage van 48 %. De ACLVB is vragende partij om hier verandering in te brengen.

Voor de actualisering van de inkomstenzijde van de progressieve dual income tax, werd er op basis van een inhoudelijke reflectie beslist om de verdeling van de vier schijven in beperkte mate te wijzigen.

3.1 Meeropbrengsten roerende voorheffing

Op basis van begrotingsnotificaties van oktober 2016 blijkt dat een verhoging van de roerende voorheffing met één procentpunt 142 miljoen euro oplevert op kruissnelheid.⁸ Het huidige tarief bedraagt 30 %, dus voor het deel dat onder de schijf van 30 % valt zal er geen meeropbrengst zijn. Gegeven het feit dat de schijf van 25 % en de schijf van 35 % beide betrekking hebben op 15 % van de inkomsten uit vermogen die vandaag onder de roerende voorheffing vallen, zou dit elkaar compenseren. Bijgevolg zou enkel de schijf van 40 % voor meerinkomsten zorgen. Deze heeft betrekking op 40 % van de inkomsten, dus de meerwaarde kan als volgt berekend worden:

$$10 \times 142 \times 40 \% = \mathbf{568 \text{ miljoen euro}}$$

Aangezien deze berekening gebaseerd is op cijfers van oktober 2016, wordt ervoor geopteerd om de verwachte opbrengst te indexeren. Op basis van de evolutie van de consumptieprijsindex tussen oktober 2016 en december 2022, kan er een indexering van 23,59 % worden toegepast waardoor de opbrengst oploopt naar 175,50 miljoen euro per procentpunt, ofwel **702 miljoen euro in totaal**.

3.2 Bredere belastbare basis

3.2.1 Meerwaarde uit aandelen en beleggingsfondsen

Zoals eerder al werd aangehaald zouden wij ook de meerwaarde uit de verkoop van aandelen en beleggingsfondsen willen belasten. Vandaag gebeurt dit over het algemeen nog niet, al zijn er wel uitzonderingen bij aandelen waarbij er wel een meerwaardebelasting geldt. Denk aan de

⁸ Dit gaat om de verwachte opbrengst in de lage renteomgeving die van toepassing was in 2016. De koers van de OLO op 10 jaar is vandaag vergelijkbaar met die in 2016. Wanneer de rente in de toekomst weer wat begint toe te nemen, kunnen de inkomsten hoger liggen.

meerwaardetaxatie voor de verkoop van een aanmerkelijk belang of een KMO of een grote vennootschap die een meerwaarde realiseert op aandelen die ze minder dan 1 jaar in volle eigendom had op het ogenblik van verkoop. Wat beleggingsfondsen betreft wordt enkel het vastrentende deel van fondsen die voor minstens 10 % uit vastrentende activa bestaan belast, hoewel daarbij enkel het vastrentende gedeelte wordt belast.

Een exacte inschatting van de toekomstige opbrengsten is uiteraard niet mogelijk en zal mede afhankelijk zijn van de economische conjunctuur. Op basis van de afgelopen jaren kan er echter een realistische inschatting gemaakt worden van de potentiële inkomsten. In onze berekening wordt vertrokken vanaf het jaar 2014, wanneer de economische groei zich stilaan terug op een normaal niveau bevond, met als laatste jaar 2020, zodat de impact van de coronacrisis in rekening kan worden gebracht. Deze periode is dus een realistisch uitgangspunt voor de berekening van de potentiële inkomsten op langere termijn.

Onderstaande tabel geeft de waardestijgingen van enerzijds aandelen en anderzijds beleggingsfondsen weer die in het bezit zijn van particulieren weer:⁹

<u>Jaar</u>	<u>Aandelen</u>	<u>Beleggingsfondsen</u>
2014	+ € 10,7 miljard	+ € 8,4 miljard
2015	+ € 25,5 miljard	+ € 8,2 miljard
2016	+ € 1,9 miljard	+ € 0,8 miljard
2017	+ € 10,9 miljard	+ € 10,3 miljard
2018	- € 15,7 miljard	- € 18,1 miljard
2019	+ € 22,3 miljard	+ € 28,1 miljard
2020	- € 0,2 miljard	+ € 5,9 miljard
2021	+ € 21,2 miljard	+ € 23,5 miljard
Gemiddeld	+ € 9,575 miljard	+ € 8,386 miljard

Bron: NBB

=> **gemiddelde jaarlijkse waardestijging** aandelen en beleggingsfondsen 2014-2021 = **+ 17,961 miljard euro**

MAAR: sommige beleggingsfondsen werden al (deels) belast op hun vastrentende gedeelte. Cijfers van de Belgium Asset Managers Association tonen aan dat het marktaandeel van vastrentende ICB's in het eerste kwartaal van 2022 16,03 % bedroeg, dus kan hieruit geconcludeerd worden dat reeds 16,03 % op fondsen (€ 1,344 miljard) werd belast.¹⁰

=> **gecorrigeerde gemiddelde jaarlijkse waardestijging** aandelen en beleggingsfondsen 2014-2021 = **+ 16,617 miljard euro**

Uit cijfers van de FOD Economie (publicatie 2022 o.b.v. enquêtegegevens uit 2020) blijkt 40,7 % van de toegevoegde waarde in de Belgische economie wordt gecreëerd door kleine ondernemingen met minder dan 50 werknemers.¹¹ Hoewel ook kleine ondernemingen in principe toegang hebben tot de beurs, gaan we er hier vanuit dat alle kleine ondernemingen niet beursgenoteerd zijn. Verder is het zo dat het aandeel in de toegevoegde waarde niet per se eenzelfde aandeel in de waardestijgingen van

⁹ Dit gaat zowel om beursgenoteerde als niet-beursgenoteerde aandelen. De cijfers zijn afkomstig uit gegevens die door ons werden aangevraagd bij de NBB.

¹⁰ BEAMA, *Statistieken 1ste trimester 2022*, 2022.

¹¹ Statbel, *Structurele ondernemingsstatistieken 2012*, 2022.

de aandelen impliceert, maar wegens een gebrek aan toegang tot meer gedetailleerde cijfers wordt er hier wel vanuit gegaan dat dit zo is. Bij de beleggingsfondsen wordt de hypothese aangenomen dat deze enkel beleggen in grote ondernemingen, zowel beursgenoteerd als niet-beursgenoteerd.

=> **a) 40,7 %** van € 9,575 waardeinstijgingen heeft betrekking op **kleine ondernemingen = € 3,897 miljard**

=> **b) 59,3 %** van € 9,575 miljard waardeinstijgingen heeft betrekking op **grote ondernemingen = € 5,678 miljard**

c) + **€ 7,042 miljard** waardeinstijgingen niet-vastrentende **fondsen = € 12,72 miljard** (b + c)

Wat de grote ondernemingen betreft dient er ook een onderscheid gemaakt te worden tussen beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde aandelen, aangezien beursgenoteerde aandelen minder lang worden aangehouden. Op basis van gegevens van de Nationale Bank kan het aandeel beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde aandelen van Belgische particulieren afgeleid worden:¹²

- **23,56 %** van de aandelen zijn **beursgenoteerd**,

- **76,44 %** van de aandelen zijn **niet-beursgenoteerd** (waarvan 40,7 procentpunt klein en dus 35,74 procentpunt groot is)

39,73 % van de **grote ondernemingen** zijn **beursgenoteerd** (23,56/59,3), **60,27 %** (35,74/59,3) van de **grote ondernemingen** zijn **niet-beursgenoteerd**.

Toelichting berekening

59,3 % van de toegevoegde waarde wordt gecreëerd door grote ondernemingen, de overige 40,7 % gaat om kleine ondernemingen die in onze berekening allen niet-beursgenoteerd zijn. Bijgevolg dient van het aandeel niet-beursgenoteerde ondernemingen (76,44 %) eerst 40,7 procentpunt kleine ondernemingen afgetrokken te worden. Dit impliceert dat er nog 35,74 % van het totale aandeel ondernemingen niet-beursgenoteerde grote ondernemingen zijn. De 23,56 % beursgenoteerde aandelen zijn het andere deel grote ondernemingen:

- 40,7 % kleine niet-beursgenoteerde ondernemingen
- 35,74 % grote niet-beursgenoteerde ondernemingen
- 23,56 % grote beursgenoteerde ondernemingen

Dit gaat om hun respectievelijke aandeel in het totale aandeel ondernemingen, maar voor de berekening dient hun aandeel binnen de grote ondernemingen berekend te worden. Aangezien het aandeel grote ondernemingen 59,3 % is, is de berekening als volgt:

- Grote beursgenoteerde ondernemingen: $23,56/59,3 = 39,73 \%$
- Grote niet-beursgenoteerde ondernemingen: $35,74/59,3 = 60,27 \%$

De cijfers van de Nationale Bank geven duidelijk de gemiddelde jaarlijkse waardeinstijging van aandelen en beleggingsfondsen van de afgelopen zeven jaar weer. In principe kan er uitgegaan worden van een rotatiesysteem waarbij de jaarlijks gerealiseerde meerwaarden over een langere periode beschouwd bij benadering overeenkomen met de jaarlijkse waardeinstijgingen. Indien een aandeel langer dan een jaar wordt aangehouden, bijvoorbeeld vijf jaar, zal ook de meerwaarde die uiteindelijk gerealiseerd wordt hoger liggen dan de waardeinstijging op één jaar, in dit geval gemiddeld vijf keer hoger. Dit is ook

¹² Nationale Bank van België, [Online statistieken – Financiële activa en verplichtingen van particulieren](#), geconsulteerd in 2022.

de redenering die het HIVA en de Hoge Raad voor Financiën volgen in hun berekening van de potentiële opbrengst van een meerwaardebelasting op aandelen.

Dit gaat echter om berekeningen op kruissnelheid. Aangezien historische meerwaarden in ons voorstel niet in rekening mogen worden gebracht, kan er niet vanuit gegaan worden dat de effectief gerealiseerde meerwaarden de eerste jaren overeen komen met de waardeinstijgingen, vooral dan wat de niet-beursgenoteerde aandelen betreft. We gaan ervan uit dat niet-beursgenoteerde aandelen gemiddeld tien jaar worden aangehouden, vanuit de redenering dat er grosso modo drie groepen aandeelhouders zijn: eigenaars van innovatieve groeiondernemingen die hun sterk winstgevend bedrijf na 3 à 4 jaar met veel winst verkopen, aandeelhouders van doorsnee bedrijven die na een 7 à 8 jaar hun aandelen met een degelijke winst van de hand doen en ten slotte aandeelhouders van familiebedrijven die aandelen doorgaans voor een langere periode van ± 20 jaar aanhouden. Dit geeft een gemiddelde van rond de 10 jaar.

Voor beursgenoteerde aandelen blijkt uit een onderzoek van De Tijd (2013) dat deze gemiddeld anderhalf jaar worden aangehouden.

Op basis van bovenstaande uitgangspunten en de gegevens van de Nationale Bank kan ingeschat worden hoeveel de jaarlijkse opbrengst zou kunnen bedragen, met een horizon van tien jaar tot wanneer de maatregel op kruissnelheid is. Na tien jaar kunnen we er immers vanuit gaan dat de jaarlijks gerealiseerde meerwaarden bij benadering overeen komen met de jaarlijkse waardeinstijgingen. In de eerste twee jaar zou de opbrengst 0 euro bedragen, aangezien de dry run dan nog in werking is, pas vanaf jaar drie zouden de belastingen pas effectief volgens het nieuwe systeem geïnd worden.

Jaar	Grote ondernemingen	Kleine ondernemingen
1	/	/
2	/	/
3	€ 2.499,01 miljoen	€ 175,37 miljoen
4	€ 2.739,04 miljoen	€ 233,82 miljoen
5	€ 3.020,22 miljoen	€ 292,28 miljoen
6	€ 3.281,01 miljoen	€ 350,73 miljoen
7	€ 3.541,44 miljoen	€ 409,19 miljoen
8	€ 3.802,22 miljoen	€ 467,64 miljoen
9	€ 4.062,66 miljoen	€ 526,10 miljoen
10 = kruissnelheid	€ 4.323,44 miljoen	€ 584,55 miljoen

Toelichting berekening

Aangezien er tijdens de eerste twee jaar geopteerd zou worden voor een dry run die een zo correct mogelijke vastlegging van de grensbedragen mogelijk moet maken, wordt er ook bij de berekeningen pas gestart vanaf jaar drie.

Voor de beursgenoteerde ondernemingen kan er vanaf jaar 3 ook van uitgegaan worden dat de gerealiseerde meerwaarden overeenkomen met de waardeinstijgingen (gemiddelde aanhoudtijd van 1,5 jaar is immers al een tijdje voorbij), bij de niet-beursgenoteerde ondernemingen (zowel kleine als grote) loopt het aandeel gerealiseerde waardeinstijgingen op van 3/10de in jaar 3, naar 4/10de in jaar 4, enzovoort.

De gerealiseerde meerwaarden op aandelen van kleine ondernemingen worden aan 15 % belast, de gerealiseerde meerwaarden op aandelen van beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde ondernemingen worden samengeteld en in de progressieve tarieven gegoten.

Jaar 3

- **Kleine ondernemingen:** € 3,897 miljard x 3/10de x 15 % = € **175,37 miljoen**
- Grote beursgenoteerde ondernemingen: € 5,05 miljard gerealiseerde meerwaarden
- Grote niet-beursgenoteerde ondernemingen: € 7,666 miljard x 3/10de = € 2,300 miljard gerealiseerde meerwaarden
= € 7,350 miljard gerealiseerde meerwaarden

Schijf 1: 0,15 x € 7,350 miljard x 0,25 = € 275,63 miljoen

Schijf 2: 0,3 x € 7,350 miljard x 0,3 = € 661,5 miljoen

Schijf 3: 0,15 x 7,350 miljard x 0,35 = € 385,88 miljoen

Schijf 4: 0,4 x 7,350 miljard x 0,4 = € 1.176 miljoen

Totaal grote ondernemingen = € 2.499,01 miljoen

Jaar 4

- **Kleine ondernemingen:** € 3,897 miljard x 4/10de x 15 % = € **233,82 miljoen**
- Grote beursgenoteerde ondernemingen: € 5,05 miljard gerealiseerde meerwaarden
- Grote niet-beursgenoteerde ondernemingen: € 7,666 miljard x 4/10de = € 3,006 miljard gerealiseerde meerwaarden
= € 8,056 miljard gerealiseerde meerwaarden

Schijf 1: 0,15 x € 8,056 miljard x 0,25 = € 302,1 miljoen

Schijf 2: 0,3 x € 8,056 miljard x 0,3 = € 725,04 miljoen

Schijf 3: 0,15 x 8,056 miljard x 0,35 = € 422,94 miljoen

Schijf 4: 0,4 x 8,056 miljard x 0,4 = € 1.288,96 miljoen

Totaal grote ondernemingen = € 2.739,04 miljoen

Jaar 5-9

Dezelfde methodologie als bij jaar 3 & 4, resultaten direct in tabel boven dit kader geïntegreerd.

Jaar 10 = kruissnelheid

- **Kleine ondernemingen:** € 3,897 miljard x 10/10de x 15 % = € **584,55 miljoen**
- Grote beursgenoteerde ondernemingen: € 5,05 miljard gerealiseerde meerwaarden
- Grote niet-beursgenoteerde ondernemingen: € 7,666 miljard x 10/10de = 7,666 miljard
= € 12,71 miljard gerealiseerde meerwaarden

Schijf 1: 0,15 x € 12,71 miljard x 0,25 = € 476,63 miljoen

Schijf 2: 0,3 x € 12,71 miljard x 0,3 = € 1.143,90 miljoen

Schijf 3: 0,15 x € 12,71 miljard x 0,35 = € 667,27

Schijf 4: 0,4 x € 12,71 miljard x 0,4 = € 2.033,6 miljoen

Totaal grote ondernemingen = € 4.323,44 miljoen

3.2.2 Reële huurinkomsten

Volgens een recente studie Hoge Raad voor Financiën zou een belasting van 30 % op de reële huurinkomsten, na aftrek van 40 % kosten, 464 miljoen euro moeten opleveren.¹³ 1 % belasting op de

¹³ Om een schatting te maken van de belasting op de reële huurinkomsten baseren we ons op de berekening zoals beschreven in 3.2.2, rekening houdend met een aftrek van 40 %. Bij de concrete toepassing willen we afstappen van een forfaitaire kostenaf trek 40 %. We zouden ervoor opteren om duurzame investeringen in de verhuurde woning in mindering te brengen

reële huurinkomsten levert 15,47 miljoen euro op. Gegeven deze informatie kan de potentiële opbrengst op basis van onze schijven berekend worden:

- Schijf 1: $0,15 \times \text{€ } 15,47 \text{ miljoen} \times 25 = \text{€ } 58,01 \text{ miljoen}$
- Schijf 2: $0,3 \times \text{€ } 15,47 \text{ miljoen} \times 30 = \text{€ } 139,23 \text{ miljoen}$
- Schijf 3: $0,15 \times \text{€ } 15,47 \text{ miljoen} \times 35 = \text{€ } 81,22 \text{ miljoen}$
- Schijf 4: $0,4 \times \text{€ } 15,47 \text{ miljoen} \times 40 = \text{€ } 247,52 \text{ miljoen}$

=> totale opbrengst progressieve belasting reële huurinkomsten = **525,98 miljoen euro**

3.3 Synthese

De totale meeropbrengst op kruissnelheid van de invoering van een progressieve dual income tax ten aanzien van de belastinginkomsten uit vermogen vandaag wordt in onderstaande tabel weergegeven. Zoals in hoofdstuk 2.3 werd toegelicht, dient hier wel nog de kostprijs van de invoering van een algemene vrijstelling te worden afgetrokken.

<u>Maatregel</u>	<u>Opbrengst</u>
Progressieve roerende voorheffing	+ € 702 miljoen
Progressieve meerwaardebelasting aandelen grote ondernemingen	+ € 4.323,44 miljoen
Meerwaardebelasting 15 % aandelen kleine ondernemingen	+ € 584,55 miljoen
Progressieve belasting reële huurinkomsten	+ € 525,98 miljoen
<i>Aftrek algemene vrijstelling</i>	- € 295,28 miljoen
<u>Totaal</u>	€ € 5.840,69 miljoen

Onderstaande tabel geeft de jaarlijkse opbrengsten weer op weg naar de horizon van 11 jaar, zij het hier niet opgesplitst per maatregel:

<u>Jaar</u>	<u>Totale opbrengst</u>
1	/
2	/
3	€ 3,576.47 miljard
4	€ 3,913 miljard
5	€ 4,245.70 miljard
6	€ 4,564,44 miljard
7	€ 4,883.33 miljard
8	€ 5,202.60 miljard
9	€ 5,421.46 miljard
10 (= kruissnelheid)	€ 5,840.69 miljard

van de belastbare huurinkomsten. Deze investeringen moeten wel gestaafd worden door facturen of andere bewijskrachtige stukken.

4. Besteding van de inkomsten

Opdat de economische return zo groot mogelijk zou zijn en diegene die reeds veel inspanningen hebben moeten leveren de laatste jaren, namelijk de werknemers en de sociaal verzekerden, ten volle zouden kunnen genieten van de voordelen van deze belastinghervorming, wordt ervoor geopteerd om de vrijgekomen middelen te gebruiken om aanpassingen door te voeren in de personenbelasting die de koopkracht moeten versterken. Veel werknemers en sociaal verzekerden hebben het vandaag heel moeilijk om de eindjes aan elkaar te knopen en hebben dus baat bij een hoger netto-inkomen. Een lagere belastingdruk in de personenbelasting is niet alleen rechtvaardig, het biedt ook een hoge economische return dankzij de stimulans voor de binnenlandse consumptie, die vandaag sterk onder druk staat. Bovendien zorgt een kleiner verschil tussen het bruto- en nettoloon ervoor dat meer werklozen een financiële incentive zullen krijgen om een job aan te nemen, aangezien het verschil tussen een werkloosheidsuitkering en een loon groter zal worden.

Er wordt geopteerd voor een verbreding van de inkomensschijf van 40 % en een verhoging van de belastingvrije som. Beide maatregelen worden in onderstaand hoofdstuk toegelicht.

4.1 Verbreding van de inkomensschijf van 40 %

Achtergrondinfo

Onderstaande tabel geeft de huidige belastingtarieven in de personenbelasting weer, met daarnaast ons voorstel. In ons voorstel wordt de inkomensschijf van 40 % met € 8000 verbreed:

Inkomstenjaar 2021, aanslagjaar 2022:

	Huidige situatie	Ons voorstel
25 %	0,01 – 13.870	0,01 – 13.870
40 %	13.870 – 24.480	13.870 – 32.480
45 %	24.480 – 42.370	32.480 – 42.370
50 %	Schijf boven 42.370	Schijf boven 42.370

Aangezien werknemers in België heel snel in de schijf van 45 % terechtkomen met hun belastbaar inkomen, is het opportuun om de **inkomensschijf van 40 % te verbreden**. De helft van de loontrekkenden bevindt zich met zijn of haar loon minstens deels in de schijf van 45 %, dus dit zou eveneens een direct financieel voordeel met zich meebrengen.

Vanaf het AJ 2023 bevindt de schijf van 45 % zich binnen de grensbedragen € 24.480 – 42.370. Cijfers van de FOD Economie geven weer dat in totaal 51,06 % **van de belastingplichtigen zich in de schijf van 45 %** bevindt met minstens een deel van hun inkomen. Wij kiezen er hier voor om de **schijf van 40 %** in totaal **met € 8.000 te verbreden** tot € 32.480.¹⁴ Dit zou voor de betrokken personen een **belastingvoordeel van maximaal € 400 per jaar** opleveren. Er zijn weliswaar ook personen die niet de volledige schijf van 45 % invullen. Onderstaande tabel geeft het aantal personen en hun gemiddeld voordeel weer, opgesplitst per schijf van € 1.000, met eveneens de budgettaire kostprijs vermeld:

¹⁴ Zoals verder in dit hoofdstuk nog wordt toegelicht, zal dit evenwel gefaseerd gebeuren, verspreid over een periode van twee jaar.

Percentage belastingplichtigen	Aantal personen	Maximaal bedrag in schijf van 45 %	Maximaal voordeel na verbreding schijf 40 %	Budgettaire kostprijs
37,96 %	2.438.378	€ 8000	€ 400	€ 975.351.200
1,65 %	106.068	€ 7000	€ 350	€ 37.123.800
1,71 %	109.630	€ 6000	€ 300	€ 32.889.000
1,76 %	112.852	€ 5000	€ 250	€ 28.213.000
1,85 %	119.088	€ 4000	€ 200	€ 23.817.600
1,93 %	123.811	€ 3000	€ 150	€ 18.571.650
2,03 %	130.578	€000	€ 100	€ 11.305.780
2,18 %	140.170	€ 1000	€ 50	€ 7.008.500
51,06 %	3.280.575	€ 1000-8000	€ 50-€400	€ 1.134.280.530

Opmerking: aangezien de meest recent beschikbare cijfers van de FOD Economie over de verdeling in inkomensklassen betrekking hebben op het inkomstenjaar 2019 en er zich ondertussen wel nog verschuivingen richting hogere klassen zullen manifesteren (onder andere door loonstijgingen), voorzien wij voor deze maatregel een **budget van € 1,244.69 miljard in totaal**. Er is met andere woorden een buffer van € 110,409miljoen voorzien.

4.2 Verhoging van de belastingvrije som

Het basisbedrag van de belastingvrije som bedraagt voor het aanslagjaar 2023 € 9.270. De ACLVB opteert ervoor om dit bedrag op te trekken, aangezien dit een maatregel is waarvan het overgrote deel van de belastingplichtigen kan profiteren en dus netto meer zal overhouden van het loon, pensioen of sociale uitkering dat men krijgt.

De ACLVB opteert ervoor om de **belastingvrije som op te trekken** met € 3.230 tot € 12.500. Dit zou per belastingplichtige **een maximaal voordeel van € 950 op jaarbasis** opleveren.

Een verhoging van de belastingvrije som van € 8.860 naar € 10.926 kost volgens de Hoge Raad voor Financiën 2,748 miljard euro. Dit impliceert dat een verhoging van de belastingvrije som met € 1 een kostprijs heeft van € 1,33 miljoen. Een verhoging van de belastingvrije som met € 3.230 tot € 12.500 heeft dus een kostprijs van € 4,296 miljard.¹⁵

4.3 Buffer tegenvallende opbrengsten

Voor de berekening van de opbrengsten van de progressieve dual income tax, hebben we ons gebaseerd op inkomsten die tijdens de afgelopen jaren werden gegenereerd. Hoewel hierbij met de

¹⁵ Noot: De aanpassing van de belastingschijven en de belastingvrije som geeft niet voor iedereen hetzelfde voordeel. De belastingvrije som kan ook verhoogd worden met toeslagen voor kinderen ten laste. Hoe meer kinderen ten laste, hoe hoger de toeslagen. Wegens het wegvallen van het 30%-tarief zal dit voor belastingplichtigen met veel kinderen ten laste een negatieve impact hebben op de berekening van de belastingvrije som (omdat de berekening dan enkel gebeurt op basis van het 25%-tarief). De regering heeft daarom beslist om de berekening van de belasting op de belastingvrije som vanaf AJ 2019 vast te klikken op de belastingtarieven van AJ 2017 (dus inclusief de afgeschafte 30%-schijf).

In ons voorstel waarbij de belastingvrije som wordt opgetrokken tot € 12.500 zal rekening moeten gehouden worden met de vastgeklikte belastingschijven van AJ 2017 om tot een optimaal resultaat te komen.

nodige voorzichtigheid tewerk is gegaan, onder meer door de cijfers van 2020 in volle coronacrisis mee in rekening te brengen, zijn we er ons van bewust dat belastinginkomsten steeds eens kunnen tegenvallen, in het bijzonder in tijden van economische laagconjunctuur.

Daarom wordt ervoor geopteerd om **een buffer tegen tegenvallende opbrengsten** aan te leggen. Deze bedraagt op kruissnelheid 300 miljoen euro, maar zal in de eerste jaren doorgaans hoger uitkomen om eventuele problemen bij de correcte inning op te kunnen vangen. Deze eventuele minderinkomsten zullen later opgevangen worden bij fiscale controles. Indien deze buffer niet nodig blijkt te zijn, wordt deze opgepot zodat er een hogere buffer is voor jaren met minder hogere inkomsten. In het geval waarbij de buffer niet nodig is geweest tijdens de eerste 9 jaar (dus tot het laatste jaar voorafgaand aan het jaar wanneer de hervorming op kruissnelheid komt), zal er een reserve van 1,957.40 miljard euro zijn opgebouwd op het moment dat de fiscale hervorming op kruissnelheid is. Dit moet volstaan om een of meerdere zware crisisjaren op te vangen.

4.4 Timing uitgavenzijde

Vanaf jaar 3 is de dry run afgelopen en kunnen dus belastingen worden geïnd. Aangezien het systeem pas na 10 jaar op kruissnelheid is en de inkomsten gestaag toenemen, dient er een gefaseerde invoering van de uitgaven toegepast te worden. Deze start vanaf jaar 3:

Jaar 3 (2024)

Verwachte opbrengst: € 3,576.47 miljard

Uitgaven:

- Verhoging van de belastingvrije som tot € 10.885 (= helft van de verhoging tot € 12.500): kostprijs € 2,148 miljard
- Verbreding van de inkomensschijf van 40 % met € 8.000: kostprijs € 1,134.281 miljard
- Buffer tegen tegenvallende opbrengsten: € 294,189 miljoen

Jaar 4

Verwachte opbrengst: € 3,913 miljard

Uitgaven:

- Verhoging van de belastingvrije som tot € 10.885 (= helft van de verhoging tot € 12.500): kostprijs € 2,148 miljard
- Verbreding van de inkomensschijf van 40 % met € 8.000: kostprijs € 1,134.281 miljard
- Buffer tegen tegenvallende opbrengsten: € 630,719 miljoen

Jaar 5

Verwachte opbrengst: € 4,245.70 miljard

Uitgaven:

- Verhoging van de belastingvrije som tot € 11.692,5 (= 3/4de van de verhoging tot € 12.500): kostprijs € 3,222 miljard
- Verbreding van de inkomensschijf van 40 % met € 8.000: kostprijs € 1,134.281 miljard
- Buffer tegen tegenvallende opbrengsten: - € 110,58 miljoen. Dit is dus een negatieve buffer, maar tijdens de voorgaande ligt de buffer hoger dan op kruissnelheid, waardoor er in principe voldoende reserve is opgebouwd om jaar 5 te dekken.

Jaar 6

Verwachte opbrengst: € 4,564.44 miljard

Uitgaven:

- Verhoging van de belastingvrije som tot € 11.692,5 (= 3/4de van de verhoging tot € 12.500): kostprijs € 3,222 miljard
- Verbreding van de inkomensschijf van 40 % met € 8.000: kostprijs € 1,134.281 miljard
- Buffer tegen tegenvallende opbrengsten: € 208,16 miljoen

Jaar 7

Verwachte opbrengst: € 4,883.33 miljard

Uitgaven:

- Verhoging van de belastingvrije som tot € 11.854 (= 4/5de van de verhoging tot € 12.500): kostprijs € 3,436.8 miljard
- Verbreding van de inkomensschijf van 40 % met € 8.000: kostprijs € 1,134.281
- Buffer tegen tegenvallende opbrengsten: € 312,25 miljoen

Jaar 8

Verwachte opbrengst: € 5,202.6 miljard

Uitgaven:

- Verhoging van de belastingvrije som tot € 11.854 (= 4/5de van de verhoging tot € 12.500): kostprijs € 3,436.8 miljard
- Verbreding van de inkomensschijf van 40 % met € 8.000: kostprijs € 1,134.281miljard
- Buffer tegen tegenvallende opbrengsten: € 631,48

Jaar 9

Verwachte opbrengst: € 5,421.46 miljard

Uitgaven:

- Verhoging van de belastingvrije som tot € 12.500: kostprijs € 4,296 miljard
- Verbreding van de inkomensschijf van 40 % met € 8.000: kostprijs € 1,134.28 miljard
- Buffer tegen tegenvallende opbrengsten: - € 8,82 miljoen. Dit is dus een heel licht negatieve buffer, maar tijdens de voorgaande ligt de buffer hoger dan op kruissnelheid, waardoor er in principe voldoende reserve is opgebouwd om jaar 9 te dekken en op die manier al één jaar voor de kruissnelheid bereikt wordt in jaar 10 de volledige bestedingszijde te kunnen invullen.

Jaar 10 (= kruissnelheid)

Verwachte opbrengst: € 5,840.69 miljard

Uitgaven:

- Verhoging van de belastingvrije som tot € 12.500: kostprijs € 4,296 miljard
- Verbreding van de inkomensschijf van 40 % met € 8.000: kostprijs € 1,134.28 miljard
- Buffer tegen tegenvallende opbrengsten: € 410,409miljoen

5. Synthese

Inkomsten		Uitgaven	
<u>Maatregel</u>	<u>Opbrengst</u>	<u>Maatregel</u>	<u>Kostprijs</u>
Progressieve roerende voorheffing	+ € 702 miljoen	Verbreding inkomensschijf 40 %	€ 1.134,281 miljoen
Progressieve meerwaardebelasting aandelen grote ondernemingen	+ € 4.323,44 miljoen	Verhoging belastingvrije som tot € 12.500	€ 4.296 miljoen
Meerwaardebelasting 15 % aandelen kleine ondernemingen	+ € 584,55 miljoen	Buffer verbreding schijf 40 %	€ 110,409 miljoen
Progressieve belasting reële huurinkomsten	+ € 525,98 miljoen	Algemene buffer tegenvallende opbrengsten	€ 300 miljoen
Aftrek algemene vrijstelling	- € 295,28 miljoen		
<u>Totaal</u>	€ 5,840.69 miljoen	<u>Totaal</u>	€ 5.840,69 miljoen

Maximale verhoging nettoloon € 1.350 op jaarbasis - € 112,5 per maand

Maarten Boghaert, adviseur economie

Martien Van Oyen, adviseur fiscaliteit